

Környezetbarátok

Matéria

Fiatal iparművészek kiállítása

Francia Intézet. Megtekinthető: június 21-éig

Jiro Okura és Záborszky Gábor kiállítása

VAM Design Center. Megtekinthető: július 6-áig

Frank O. Gehry kiállítása

VAM Design Galéria. Megtekinthető: július 28-áig

Napjaink művészetére nem annyira egy bizonyos stílus, mint inkább új szemlélet a jellemző. Olyan gondolkodásmód, amelynek középpontjában a természetről való gondoskodás áll. Didaktikus leckékről szó sincs. A művészek jó példával szolgálnak arra, hogyan lehet – sőt kell – megővünk magunk körül a pusztulással fenyegetett élővilágot.

Fiatal iparművészek Matéria címmel rendeztek kollektív tárlatot a fenti program jegyében. Ők nem akármilyen – kizárólag természetes – anyagokkal dolgoznak. Papírral, pamuttal, agyaggal, ezüsttel. Környezetbarátságukban rejlik az ideológiájuk. A gondolat nem új: már nálunk is akad néhány olyan bolt, ahol csakis természetes anyagokból készült holmikat árúsítanak. Vázákat, dobozokat, csomagolópapírt, bútort, papucsot, ceruzát meg sok más apróságot. Az érdekes az, hogy míg az üzletek – e tisztán kereskedelmi vállalkozások – egységes és vonzóan karakteres arculatot mutatnak, magyarán jóleső érzés körülnézni bennük, addig az esztétika felszentelt papjainak, a művészeknek a kollektív bemutatója egyelőre erőtlen és széteső. Nem a képesség hiányzik a résztvevőkből (az ötvös Holló Istvántól a keramikus Karsay Zsófián át a textiles Szűcs Blankáig a fiatal nemzedék jeles tehetségei fogtak össze), inkább az összehangoltság, amelyben az egyik szólam felerősíti, illetve hitelesíti a másikat.

Az anyaghasználatban megnyilvánuló ökológiai érdeklődés sodorta egymás mellé barátként Záborszky Gábort és a japán Jiro Okurát, akik közös kiállításukon szemléltetik, hogy a világ problémái ma egyetemesek. A festő Zá-

borszky a papír bűvöletében – természetes pöndörödését követve – lépett ki a síkból a térbe; a szobrász Okura pedig épp ellenkezőleg: a plasztikai értékeket csökkentette azért, hogy a fa felületének festői szépségei minél teljesebb érvényre jussanak. Ők tehát már tudják, amit fiatal iparművész kollégáik még csak kapiskálnak, hogy önmagában az anyag nem üdvözít.

A környezet ellen a legtöbb súlyos merényletet a fejlett ipari országok követték el. (Nem mostanában, hanem évszázadokkal ezelőtt.) A vészkiáltás, hogy baj lesz, ha a rablógazdálkodást tovább folytatjuk, ennek következtében szintén ott hangzott fel először. Az amerikai Frank O. Gehry, akit ma a világ egyik legvirtuózabb építészének tekintenek, már a hatvanas években tervezett hulladékpapírosból bútorokat. Az elmúlt másfél évtizedben a pillanatnyi ötletek nyomán eszmeileg is elmélyült kísérletekbe kezdett, s kartonpapírból meg jávorháncsból készült híres székeit, foteljeit (néhány fa lámpája társaságában) most már mint a jelenkori design úttörő darabjait láthatjuk Budapesten.

Nem valószínű, hogy unokáink ilyen, ragasztással tömösített barna hullámgöngyölegből formált ülőalkalmatosságba heveredve bámulják majd a jövő televízióját, de a bennük rejlő tanulságokat – ha létezni akarnak – ajánlatos lesz megfogadniuk. Ahhoz, hogy az emberiség boldoguljon, figyelni kell arra, hogy a természet ugyan örök, de a fák száma nem végtelen. Holyszakában még szemtelenebb egy körülmenyesebb.

• Vadas József